

Finanspolicy 2021

Beslutad av Regionfullmäktige 2021-06-22

Innehåll

Finanspolicy 2021	1
1. Inledning	4
1.1 Syfte	4
1.2 Mål	4
2. Organisation	4
2.1 Regionen och dess bolag	4
2.2 Fördelning av ansvar och befogenheter	5
2.3 Övrigt om ansvarsfördelning	5
3. Risker	6
4. Styrning och rapportering	7
4.1 Styrning	7
4.2 Kontroll, rapportering och uppföljning	7
5. Kortfristig likviditetsförvaltning	7
5.1 Likviditetshantering	8
5.2 Kortfristig placering	8
5.3 Räntebärande placeringar	8
5.4 Valutarisk	9
6. Medelfristig likviditetsförvaltning	9
6.1 Bakgrund	9
6.2 Mål	9
6.3 Strategi och riskhantering	10
6.4 Tillåtna tillgångsslag	10
6.5 Fördelning av det totalt placerade kapitalet	10
6.6 Räntebärande placeringar	10
6.7 Aktier	11
6.8 Likvida medel	11
6.9 Investeringsfonder	11
6.10 Derivatinstrument	12
6.11 Valutarisk	12
7. Skuldförvaltning	12
7.1 Upplåning	12
7.2 Derivatinstrument	12
7.3 Valutarisk	13
7.4 Leasing	13
8. Borgen	13
8.1 Omfattning	13

8.2 Riskbedömning, säkerhet, avgifter	13
8.3 Beslut om borgen.....	14
8.4 Uppföljning och redovisning	14
9. Långsiktig kapitalförvaltning	14
9.1 Bakgrund	14
9.2 Övergripande mål	14
9.3 Övergripande strategi och riskhantering	15
9.4 Tillåtna tillgångsslag	15
9.5 Fördelning av det totalt placerade kapitalet.....	15
9.6 Räntebärande placeringar	16
9.7 Aktier	17
9.8 Likvida medel.....	17
9.9 Investeringsfonder	17
9.10 Derivatinstrument	17
9.11 Valutarisk	17
10. Etisk hänsyn.....	18
11. Motparter och limitavvikelser	18
11.1 Transaktioner	18
11.2 Förvar	18
11.3 Överträdelse av övergripande limit	19
12. Externa förvaltare	19
12.1 Extern förvaltares behörighet	19
12.2 Urvalskriterier för externa förvaltare.....	19
12.3 Avveckling av förvaltare och fonder	19
13. Rapportering och uppföljning.....	20
13.1 Rapporteringens syfte	20
13.2 Rapportering	20
13.3 Utvärdering.....	20
14. Förvaltning av andra organisationers medel.....	20
Bilaga 1. Hel- och delägda bolag/stiftelser/kommunalförbund där regionen har ett rättsligt inflytande.....	21
Bilaga 2. Definitioner av begrepp	22

1. Inledning

1.1 Syfte

Syftet med finanspolicyn är att ge Region Norrbotten och koncernen ett regelverk som säkerställer att Kommunallagens krav i 11 kap.§§2-4 avseende medelsförvaltningen uppfylls. Policyn ska även vara en vägledning i det dagliga arbetet för de som arbetar i finansförvaltningen. Med koncernen avses de stiftelser och bolag där regionen är stiftare eller ägare/delägare.

Bolag och stiftelser ska anta egna riktlinjer för finansverksamheten. Kraven i dessa riktlinjer ska dock inte vara lägre ställda än i den av regionfullmäktige fastställda finanspolicyn för regionen.

1.2 Mål

Regionen förvaltar tillgångar och skulder av olika slag. Det övergripande målet är att regionen ska kunna hantera olika åtaganden samtidigt som de finansiella kostnaderna hålls så låga som möjligt och därmed förbättra regionens finansiella situation. Förvaltningen kan uppdelas i fyra områden: Kortfristig likviditetsförvaltning, medelfristig likviditetsförvaltning, långsiktig kapitalförvaltning och skuldförvaltning. För respektive förvaltning är målen följande:

1. Målet med den kortfristiga likviditetsförvaltningen är att säkerställa regionens och koncernens betalningsförmåga på kort sikt. Utifrån detta åsätts den kortfristiga likviditetsförvaltningen ett avkastningsmål motsvarande avkastningen på statsskuldväxlar.
2. Målet med den medelfristiga likviditetsförvaltningen är att säkerställa regionens och koncernens betalningsförmåga på lång sikt samt att generera en avkastning på kapital som inte behövs de närmaste åren. Utifrån detta åsätts den medelfristiga likviditetsförvaltningen ett avkastningsmål motsvarande avkastningen på statsskuldväxlar + 2 procentenheter.
3. Målet med den långsiktiga kapitalförvaltningen är att kunna möta regionens och koncernens framtida finansiella åtaganden i första hand för pensionsändamål. Utifrån detta åsätts förvaltningen ett långsiktigt reall avkastningsmål om 3 procentenheter sett över en rullande femårsperiod.
4. Målet med skuldförvaltningen är att säkerställa regionens och koncernens långsiktiga upplåningsbehov till lägsta möjliga kostnad och risk.

2. Organisation

2.1 Regionen och dess bolag

För att hantera koncernens ekonomi effektivt ska regionen på det sätt och inom de ramar som regionfullmäktige beslutar, samordna de finansiella frågorna för de enheter som ingår i koncernen.

Samordningen mellan regionen och dess bolag regleras genom ägardirektiv, finanspolicy för regionen det enskilda bolagets finanspolicy samt rutiner som regiondirektören utarbetat för samordningen.

Till koncernen räknas i detta sammanhang stiftelser, hel- och delägda bolag där regionen har ett rättsligt inflytande enligt bilaga 1.

2.2 Fördelning av ansvar och befogenheter

För koncernen ska följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla för den finansiella verksamheten:

Enhet	Ansvarsområde
Regionfullmäktige	<ul style="list-style-type: none"> • Beslutar om finanspolicy för regionen. • Beslutar om finansiella mål, borgen, ramar för upplåning samt vidareutlåning inom koncernen. • Beslutar om medel som avskiljs för framtida finansiella åtaganden. • Beslutar om mottagande av förvaltning av andra organisationers medel.
Regionstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarar för regionens medelsförvaltning. • Ansvarar för upplåning, placering av regionens likvida medel, vidareutlåning inom koncernen, borgen samt leasing. • Ansvarar för tecknandet av externa förvaltningsuppdrag samt • Ansvarar för förvaltningen av andra organisationers medel.
Regiondirektören	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarar för att regionens finansförvaltning sköts på ett effektivt sätt och inom de ramar som lagar och förordningar samt denna finanspolicy anger. • Beslutar, inom ramen för regionstyrelsens delegation, om upplåning, placering av regionens likvida medel, vidareutlåning inom koncernen, borgen, leasing, externa förvaltningsuppdrag samt förvaltning av andra organisationers medel. • Företräder i den löpande verksamheten regionen gentemot externa parter. • Initierar och utarbetar förslag till uppdateringar av finanspolicyn när så erfordras. • Rapporterar utfallet av det finansiella resultatet till regionstyrelsen enligt plan. • Lämnar vid behov service i finansiella frågor till regionens bolag som omfattas av denna finanspolicy. • Utarbetar rutiner för samordningen mellan regionen och bolagen.
Bolagen	<ul style="list-style-type: none"> • Upprättar egna riktlinjer för finansverksamheten med beaktande av den av regionfullmäktige antagna finanspolicyn. • Ansvar för sin egen finansiella verksamhet och risker enligt vad som kommer av Aktiebolagslagen, ABL.

2.3 Övrigt om ansvarsfördelning

För organisation och ansvarsfördelning inom Region Norrbotten se även regionens styrande dokument i verksamhetens informationssystem (VIS).

3. Risker

All form av ekonomisk verksamhet innebär ett visst mått av finansiellt risktagande. Syftet med reglerna i denna policy är att skapa möjligheter till ett rationellt hanterande av risker med beaktande av den kostnad som det medför att minska eller eliminera risker.

Inom ramen för denna policy ska följande risker hanteras:

Typ av risk	Beskrivning
Administrativ risk	Med administrativ risk avses risk för störningar i de administrativa rutinerna. Det kan exempelvis gälla handhavande av personer involverade i finansiella transaktioner eller tekniska system som används i hanteringen av finansiella transaktioner. Störningar kan inträffa såväl i den egna organisationen som hos motpart. För att säkerställa att de administrativa riskerna begränsas ska dessa beaktas i varje affärstransaktion och överenskommelse som koncernen genomför eller tecknar. Utöver en tydlig delegation ska rutinbeskrivningar och behörighetsnivåer vara väl dokumenterade och kända.
Aktiekursrisk	Med aktiekursrisk menas risken att fallande aktiekurser inverkar negativt på regionens placeringar.
Ränterisk	Med ränterisk avses risken att förändringar i det allmänna ränteläget inverkar negativt på regionens likviditet, skuldportfölj och långsiktiga räntebärande placeringar. Vid beaktande av ränterisken för regionen och koncernens likviditet ska beaktas bindningstid och säkerhet för att räntelöften infrias. Målet för koncernens likviditetsförvaltning är att åstadkomma en så god avkastning som möjligt på räntenettet. Vid beaktande av ränterisken i regionens skuldportfölj ska beaktas spridningen av bindningstider för att säkerställa att ränteomsättning får en så låg negativ påverkan på regionens räntekostnad som möjligt.
Refinansieringsrisk	Med refinansieringsrisk avses risken att inte ha tillgång till kreditmarknaden vid omsättning av lån. För att säkerställa att regionen och koncernen har tillgång till kreditmarknaden ska man ha en differentierad förfallostruktur på sin låneportfölj.
Motpartsrisk	Med motpartsrisk avses risk att motpart inte fullgör sina förpliktelser. Motpartsrisken begränsas genom att enbart godkända motparter används i samband med finansiella transaktioner för koncernen.

Likviditetsrisk	Med likviditetsrisk avses att finansiella placeringar eller instrument ej kan omsättas i den takt regionen önskar. För att begränsa likviditetsrisken ska en likviditetsplan som anger regionens finansiella flöden finnas som matchar de korta placeringarna. För regionens långfristiga placeringar ska likviditetsrisken beaktas vid valet av värdepapper.
Valutarisk	Med valutarisk avses värdeförändringar av en valuta i förhållande till i första hand svenska kronor. Utöver placeringar i globala aktiefonder exponerar sig inte regionen för någon valutarisk.
Kreditrisk	Med kreditrisk avses risken att inte kredittagaren infriar sina löften vad avser återbetalning av lån och ränta. För regionens placeringar ska kreditrisken beaktas vid val av emittent och värdepapper.

4. Styrning och rapportering

4.1 Styrning

Regiondirektören ansvarar för samordningen av de finansiella frågorna inom regionen/koncernen. Förslag till rutiner för hur samordningen ska ske utformas av regiondirektören.

4.2 Kontroll, rapportering och uppföljning

Särskild vikt ska läggas vid kontroll, rapportering och uppföljning av finansiella transaktioner i regionen. Regiondirektören ansvarar för utformningen av rutiner för detta. Bolagen ansvarar för utformning av rutiner i sin egen verksamhet.

4.2.1 Kontroll

Regiondirektören ansvarar för att det finns rutinbeskrivningar för finansiella transaktioner samt rutiner för intern kontroll för regionens finansiella verksamhet samt vid behov arbetsbeskrivningar för enskild medarbetare. Motsvarande i bolagen sker inom ramen för verkställande direktörens ansvar.

4.2.2 Rapportering och uppföljning

Regiondirektören ansvarar för att ändamålsenlig dokumentation, rapportering och uppföljning sker av finansiella transaktioner i regionen. I bolagen har verkställande direktören motsvarande ansvar. Regionstyrelsen ska löpande informeras om regionens och koncernens finansiella mellanhavanden. Regiondirektören ansvarar för att avvikelserapportering sker till regionstyrelsen. Motsvarande i bolagen sker inom ramen för verkställande direktörens löpande rapportering.

5. Kortfristig likviditetsförvaltning

Regionen har som mål att upprätthålla en likviditetsreserv som omfattar minst 10 procent av regionens nettokostnader. Med likviditetsreserv avses:

- Behållningen på regionens koncernkonto samt checkkrediten som är knuten till samma koncernkonto.
- Räntebärande placeringar och räntefonder med god likviditet¹ inom ramen för kortfristig likviditetsförvaltning, medelfristig likviditetsförvaltning och långsiktig kapitalförvaltning.

5.1 Likviditetshantering

För att optimera regionens finansnetto ska ett så kallat koncernkontosystem finnas som kvittar penningflöden mot varandra inom koncernen. Systemet ska möjliggöra gottskrivning av intern ränta mellan enheterna.

Koncernens gemensamma saldo hanteras inom de villkor som upphandlas med kontoförande bank. Till koncernkontosystemet kan kredit på 450 miljoner kronor upphandlas och kan utnyttjas internt i koncernen. Villkoren för in- och utlåningsränta inom koncernkontosystemet fastställs av regionstyrelsen.

Kortfristig likviditet placeras gemensamt för koncernen.

5.2 Kortfristig placering

Kortfristig likviditet placeras på det för regionen/koncernen mest fördelaktiga sättet beaktat att kontoförande bank som lägst har kreditrating A-/A3 enligt Standard & Poor's/Moody's, begränsningar i punkt 5.3 samt med beaktande av regionens likviditetsplan.

5.3 Räntebärande placeringar

Placering får ske i räntebärande värdepapper utgivna i svenska kronor. I det fall investering görs inom ramen för investeringsfond får dessa fonder ha inslag av placeringar i räntebärande värdepapper utgivna i utländsk valuta.

För direktägda räntebärande värdepapper i svensk valuta gäller limiterna i tabellen nedan. Procenttalen i tabellen avser andelar av marknadsvärdet i portföljen.

Om totalt marknadsvärde i portföljen understiger 200 Mkr ska beräkningarna baseras på beloppet 200 Mkr även om placeringar har ett lägre totalt värde. Detta motiveras av att risken i absoluta tal blir låg mot den enskilda emittenten/emittentkategorin vid ett totalt marknadsvärde som understiger 200 Mkr.

¹ God likviditet definieras i detta sammanhang som att likviden från en försäljning av ett värdepapper eller fond är tillgänglig inom 3 bankdagar.

Emittent-kategori	Emittent/värdepapper	Max andel per emittent-kategori, %	Max andel per emittent inom respektive emittent-kategori, %
1	Svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper	100	100
2	Värdepapper med rating om AAA/Aaa	100	25
3	Värdepapper med rating om lägst AA-/Aa3	50	15
4	Värdepapper med rating om lägst A-/A3	30	10

Rating enligt ratinginstituten Standard & Poor's, Moody's eller motsvarande rating gjord av bank. En rating är en bedömning av sannolikheten att den kreditriskvärderade skulden kommer att återbetalas inom utsatt tid. Ratingen är avsedd att ge investerare information om låntagares kreditvärdighet.

Kreditexponering genom placering i räntefonder är tillåten så länge förvaltningens inriktning inte innebär väsentligt högre risk än vad som anges i tabellen ovan.

Utöver ovan får placeringar ske genom insättning på konto samt deposit i bank, dock under förutsättning att placeringen kan göras likvid inom som längst 360 dagar.

Genomsnittlig duration i koncernens likviditetsportfölj ska vara som längst 1 år.

5.4 Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

6. Medelfristig likviditetsförvaltning

6.1 Bakgrund

Kapitalet i den medelfristiga likviditetsförvaltningen ska säkerställa regionens och koncernens betalningsförmåga på lång sikt och avser medel som inte bedöms behövas inom det närmaste året.

Den faktiska placeringshorisonten och risken i förvaltningen ska anpassas till regionens långsiktiga likviditetsprognos.

6.2 Mål

Syftet med den medelfristiga likviditetsförvaltningen är att skapa en meravkastning jämfört med den kortfristiga likviditetsförvaltningen avseende det

kapital som inte behövs på kort sikt. Mot bakgrund av placeringshorisonten och ett relativt begränsat risktagande är målet en avkastning motsvarande värdeutvecklingen på statsskuldsväxlar + 2 procentenheter.

6.3 Strategi och riskhantering

Regionen ska tillämpa en i huvudsak passiv strategi för övergripande riskhantering där portföljens allokering hålls relativt konstant över tid, så kallad strategisk tillgångsfördelning med rebalansering.

Strategin innebär att fördelningen mellan olika tillgångsslag inte aktivt förändras utifrån hur de finansiella marknaderna utvecklas eller hur de bedöms utvecklas framåt. Allokeringsförändringar görs primärt för att återställa fördelningen mellan de olika tillgångsslagen till den strategiska tillgångsfördelningen (portföljens normalfördelning).

Den strategiska tillgångsfördelningen är vald så att risken i portföljen inte ska bli allt för hög. D v s att risken är så låg att marknadsvärdet i en kraftig finansiell kris inte faller mer än vad regionen accepterar. Mot bakgrund av normalfördelningen bedöms nedsidesrisken i portföljen vara ca 10 procent.

6.4 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag.

- Räntebärande värdepapper.
- Svenska och utländska aktiefonder.
- Likvida medel i svensk valuta.

Aktieplaceringar får enbart ske i fonder.

6.5 Fördelning av det totalt placerade kapitalet

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar regionens strategi i kapitalförvaltningen. Normalportföljen motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet över tiden.

Allokering tillgångsslag	Min	Normal	Max
Räntebärande värdepapper	55%	75%	90%
Aktier	10%	25%	30%
- Varav svenska aktier	0%	30%	50%
- Varav utländska aktier	50%	70%	100%
Likvida medel	0%	0%	15%

6.6 Räntebärande placeringar

Placering får ske i räntebärande värdepapper utgivna i svenska kronor. I det fall investering görs inom ramen för investeringsfond får dessa fonder ha inslag av placeringar i räntebärande värdepapper utgivna i utländsk valuta.

För direktägda räntebärande värdepapper i svensk valuta gäller limiterna i tabellen nedan. Procenttalen i tabellen avser andelar av marknadsvärdet i portföljen.

Om totalt marknadsvärde i portföljen understiger 200 Mkr ska beräkningarna baseras på beloppet 200 Mkr även om placeringar har ett lägre totalt värde. Detta motiveras av att risken i absoluta tal blir låg mot den enskilda emittenten/emittentkategorin vid ett totalt marknadsvärde som understiger 200 Mkr.

Emittent-kategori	Emittent/värdepapper	Max andel per emittent-kategori, %	Max andel per emittent inom respektive emittent-kategori, %
1	Svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper	100	100
2	Värdepapper med rating om AAA/Aaa	100	25
3	Värdepapper med rating om lägst AA-/Aa3	100	20
4	Värdepapper med rating om lägst A-/A3	50	15
5	Värdepapper med rating om lägst BBB-/Baa3	25	10

Rating enligt ratinginstituten Standard & Poor's, Moody's eller motsvarande rating gjord av bank. En rating är en bedömning av sannolikheten att den kreditriskvärderade skulden kommer att återbetalas inom utsatt tid. Ratingen är avsedd att ge investerare information om låntagares kreditvärdighet.

Kreditexponering genom placering i räntefonder är tillåten så länge förvaltningens inriktning inte innebär väsentligt högre risk än vad som anges i tabellen ovan.

Den genomsnittliga durationen i den räntebärande värdepappersportföljen ska vara högst 3 år.

6.7 Aktier

Placering får ske i andelar i värdepappersfond, som står under tillsyn av Finansinspektionen eller motsvarande myndighet inom EU. Placeringsinriktningen ska i all väsentlighet överensstämma med bestämmelserna i denna placeringspolicy.

6.8 Likvida medel

Likvida medel definieras som medel på bankräkning, depåkonto samt dagsinlåning. Övrig tidsbunden inlåning hänförs till räntebärande värdepapper vid beräkning av tillgångslagens andelar enligt avsnitt "Limiter för tillgångslag".

6.9 Investeringsfonder

Placering får ske i andelar i investeringsfond vars placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämmer med bestämmelserna i denna policy, och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ inom EU.

6.10 Derivatinstrument

Derivatinstrument får inte nyttjas i förvaltningen. Detta gäller dock inte då placering sker i investeringsfonder som utnyttjar derivatinstrument inom ramen för sin förvaltning.

6.11 Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

7. Skuldförvaltning

Upptagande av lån för regionens verksamheter sker inom den ram som regionfullmäktige fastställt i samband med antagande av den Strategiska planen.

För bolagen beslutas upplåningsbehovet av bolagsstyrelsen. Bolagsstyrelsen tillskriver regionstyrelsen om behov av borgen föreligger för upptagande av lån.

7.1 Upplåning

Upptagande av lån för regionen och koncernen ska ske med syfte att erhålla bästa möjliga villkor med hänsyn till kreditportföljens sammansättning.

Upptagande av lån sker på delegation av regiondirektören.

Kreditportföljen ska beakta:

- Enhandsengagemang
- Lånens löptid
- Räntebindning
- Villkor i övrigt

Regiondirektören ansvarar för att en riskanalys upprättas och hålls uppdaterad över regionen och koncernens kreditportfölj.

7.2 Derivatinstrument

Syftet med att använda derivatinstrument är att minska och/eller sprida de med upplåningen förekommande riskerna. Endast ränteswappar får användas inom ramen för skuldförvaltningen. Andra derivatinstrument är inte tillåtna. Totalt utestående nominellt belopp får inte överstiga den totala låneportföljens storlek.

7.3 Valutarisk

Upptagande av lån i annan valuta än kronor får ske efter beslut i regionstyrelsen.

7.4 Leasing

Leasing avser alla avtal om hyra av lös egendom. I ett leasingavtal finns två parter, leasegivaren som finansierar egendom och leasetagaren som hyr egendom. Marknaden tillhandahåller olika former av leasing som möter olika behov. Avgörande för om regionen ska använda leasing eller inte som finansieringsform är den samlade ekonomiska bedömningen vid leasingtillfället. Varje beslut om leasingupphandling ska föregås av en skriftlig dokumentation som visar finansieringsformens för- och nackdelar i förhållande till egenfinansiering.

Upphandling och tecknande av leasingkontrakt sker på delegation av regiondirektören. För bolagen sker upphandling och tecknande av kontrakt av verkställande direktören.

8. Borgen

Regionen kan ingå borgen för företag och organisationer gällande ändamål som hör till regionens kompetensområde. Borgen får ingås endast om annan säkerhet ej anses tillräcklig eller om regionens borgen ej obetydligt minskar borgenstagarens räntekostnad.

8.1 Omfattning

- För av regionen helägda företag får borgen omfatta:
 - lån till investeringar (ges för helägda bolag som ramborgen)
 - åtaganden i hyres- eller leasingavtal
 - tillfällig upplåning såsom ett led i det finansiella samarbetet inom koncernen (koncernkontokredit).
- För av regionen delägda företag får borgen omfatta:
 - andel i åtaganden enligt vad som avtalas med andra delägare.

8.2 Riskbedömning, säkerhet, avgifter

Beslut om borgen ska föregås av:

- analys av investerings- och driftkalkyler för avsedd borgensperiod
- bedömning av borgenstagarens förutsättningar att fullfölja sina åtaganden
- klarläggande av vad borgenstagaren har att lämna regionen som säkerhet för ett borgensåtagande, där denna tillgång skriftligen skall överlätas till kreditgivaren som säkerhet för den kredit som regionen har borgensansvar för, alternativt att borgenstagaren skriftligen förbinder sig att inte pantsätta tillgången.

Borgen är en finansiell tjänst under risktagande och får inte lämnas på villkor som motverkar sund konkurrens.

Borgensavgift får förekomma dels för att uppnå konkurrensneutralitet, dels för att ge låntagaren incitament att avveckla/amortera lån mot kommunal borgen. Borgensavgift tas ut en gång per år och utgår som en procentuell avgift på gällande borgensåtaganden. Borgensavgiftens storlek ska i huvudsak motsvara skillnaden mellan räntenivån vid lån mot kommunal borgen och räntenivån vid lån mot annan säkerhet som låntagaren kan erbjuda. Huruvida förutsättningarna för att ta ut borgensavgift föreligger måste bedömas i varje enskilt borgensärende. Uttagande av borgensavgift fastställs i samband med upprättande av årsbudget och i varje enskilt tillkommande fall av regionstyrelsen.

8.3 Beslut om borgen

Regionfullmäktige beslutar om borgen. Ansökan inlämnas till regionstyrelsen.

Regionstyrelsen får besluta om borgen på maximalt 20 miljoner kronor.

8.4 Uppföljning och redovisning

Borgenstagare ska för varje räkenskapsår till regionen inge årsredovisning omfattande förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning.

Borgenstagare ska utöver detta lämna de rapporter och uppgifter regionen begär.

Regionen redovisar sina borgensåtaganden i erforderliga register hos ekonomiavdelningen samt i årsredovisningen och koncernredovisningen.

9. Långsiktig kapitalförvaltning

9.1 Bakgrund

Regionfullmäktige har att årligen fastställa budgetramar och ange hur verksamheten ska finansieras. Regionen har sedan 1997 avsatt medel för framtida finansiella åtaganden i första hand för pensionsändamål. Avsatta medel har en långsiktig karaktär och ska i förvaltningen beakta regionens behov av medel för pensionsutbetalningar för redan ingångna och kommande pensionsåtaganden.

9.2 Övergripande mål

Det huvudsakliga målet med kapitalförvaltningen är att minska belastningen från regionens pensionsåtagande, både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader.

Likviditetsbelastningen avseende pensionsåtagandet förväntas öka framöver, efter år 2040 accelererar denna utveckling. För att möta detta ska pensionsmedlen ökas med hjälp av avsättningar och avkastning så att pensionsmedlen ca. år 2040 täcker hela pensionsskulden.

Efter att detta mål har nåtts kommer avkastningen från portföljen i kombination med en minskande pensionsskuld att skapa ett överskott av kapital relativt storleken på pensionsskulden. Detta överskott kan användas till uttag för att täcka likviditetsbehov hänförliga till pensionsåtagandet.

Pensionskostnaderna förväntas framöver öka mer relativt regionens intäkter. Denna utveckling väntas fortgå till mitten på 2040-talet för att därefter avta. I takt med att kapitalet ökar kommer även avkastningen från kapitalförvaltningen att öka. Detta minskar den resultatmässiga belastningen på regionens ekonomi hänförlig till de ökande pensionskostnaderna.

Mot bakgrund av ovanstående är en rimlig målsättning att kapitalförvaltningen ska ge en långsiktig avkastning på 3 procent per år i reala termer, dvs justerat för inflation.

9.3 Övergripande strategi och riskhantering

För att nå det långsiktiga avkastningsmålet krävs i normalläget en relativt hög andel riskfyllda tillgångar. I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall ska andelen riskfyllda tillgångar i portföljen (primärt aktiefonder) styras dynamiskt.

Andelen riskfyllda tillgångar ska löpande justeras så att portföljen som mest kan tappa 15 procent i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad).

Detta innebär att risken i portföljen i första hand styrs på övergripande nivå. För att kunna agera på detta sätt krävs breda intervall för hur mycket kapital som får placeras i respektive tillgångsslag. Framför allt behöver andelen aktiefonder kunna minskas kraftigt för att skydda portföljens värde från att falla mer än 15 procent.

Vid sidan av riskbegränsningen är utgångspunkten för allokeringen mellan tillgångsslagen att i normalläget ha en så hög andel aktiefonder som möjligt för att maximera förväntad avkastning.

9.4 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag.

- Räntebärande värdepapper utgivna i svensk valuta.
- Svenska och utländska aktiefonder.
- Likvida medel i svensk valuta

Aktieplaceringar får enbart ske i fonder

9.5 Fördelning av det totalt placerade kapitalet

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar regionens strategi i kapitalförvaltningen. Normalportföljen motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet över tiden.

Allokering av tillgångsslag	Min	Normal	Max
Räntebärande värdepapper	15 %	40 %	100 %
Aktier	0 %	60 %	70 %
- varav svenska aktier	0 %	30 %	50 %
- varav utländska aktier	50 %	70 %	100 %
Likvida medel	0 %	0 %	15 %

9.6 Räntebärande placeringar

Placering får ske i räntebärande värdepapper utgivna i svenska kronor. I det fall investering görs inom ramen för investeringsfond får dessa fonder ha inslag av placeringar i räntebärande värdepapper utgivna i utländsk valuta.

För direktägda räntebärande värdepapper i svensk valuta gäller limiterna i tabellen nedan. Procenttalen i tabellen avser andelar av marknadsvärdet i portföljen.

Om totalt marknadsvärde i portföljen understiger 200 Mkr ska beräkningarna baseras på beloppet 200 Mkr även om placeringar har ett lägre totalt värde. Detta motiveras av att risken i absoluta tal blir låg mot den enskilda emittenten/emittentkategorin vid ett totalt marknadsvärde som understiger 200 Mkr.

Emittent-kategori	Emittent/värdepapper	Max andel per emittent-kategori, %	Max andel per emittent inom respektive emittent-kategori, %
1	Svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper	100	100
2	Värdepapper med rating om AAA/Aaa	100	25
3	Värdepapper med rating om lägst AA-/Aa3	100	20
4	Värdepapper med rating om lägst A-/A3	50	15
5	Värdepapper med rating om lägst BBB-/Baa3	25	10

Rating enligt ratinginstituten Standard & Poor's, Moody's eller motsvarande rating gjord av bank. En rating är en bedömning av sannolikheten att den kreditriskvärderade skulden kommer att återbetalas inom utsatt tid. Ratingen är avsedd att ge investerare information om låntagares kreditvärdighet. De värden för rating, som återfinns i kategori 5, motsvarar definitionen "Investment Grade".

Kreditexponering genom placering i räntefonder är tillåten så länge förvaltningens inriktning inte innebär väsentligt högre risk än vad som anges i tabellen ovan.

Den genomsnittliga durationen i den räntebärande värdepappersportföljen ska vara högst 5 år.

9.7 Aktier

Placering får ske i andelar i värdepappersfond, som står under tillsyn av Finansinspektionen eller motsvarande myndighet inom EU. Placeringsinriktningen ska i all väsentlighet överensstämma med bestämmelserna i denna placeringspolicy.

9.8 Likvida medel

Likvida medel definieras som medel på bankräkning, depåkonto samt dagsinlåning. Övrig tidsbunden inlåning hänförs till räntebärande värdepapper vid beräkning av tillgångsslagens andelar enligt avsnitt ”Limiter för tillgångsslag”.

9.9 Investeringsfonder

Placering får ske i andelar i investeringsfond vars placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämmer med bestämmelserna i denna policy, och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ inom EU.

9.10 Derivatinstrument

Derivatinstrument får inte nyttjas i förvaltningen. Detta gäller dock inte då placering sker i investeringsfonder som utnyttjar derivatinstrument inom ramen för sin förvaltning.

9.11 Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

10. Etisk hänsyn

Regionens välfärds- och utvecklingsuppdrag utgår från Agenda 2030 och de globala målen. Det innebär ett särskilt ansvar för en hållbar utveckling utifrån social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

- Social hållbarhet – människors rättigheter, hälsa, jämlikhet och jämställdhet, demokrati och social rättvisa.
- Ekologisk hållbarhet – samspelet natur, människa och djur.
- Ekonomisk hållbarhet – som handlar om långsiktighet, arbete och globalisering.

Regionen ska bedriva kapitalförvaltningen i linje med Agenda 2030 för att successivt och på sikt bidra till att uppnå stora förändringar till det bättre.

Placeringar av medel medges därför inte i företag som systematiskt bedriver sin verksamhet i strid mot väletablerade internationella normer, framförallt FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt de internationella konventioner som Sverige har ratificerat.

Placeringar medges inte i värdepapper utgivna av företag med väsentlig del av omsättningen (5 procent) från tillverkning eller försäljning av vapen och krigsmateriel, pornografi eller från tillverkning av alkohol eller tobaksprodukter.

I Agenda 2030 är ett av målen att till år 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi. Regionen ska bidra till detta mål genom att i kapitalförvaltningen minska andelen av kapitalet som placeras i bolag som utvinner fossila bränslen. Placeringar medges därför ej i företag vars huvudsakliga verksamhet är utvinning av fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom t.ex. produktion och prospektering.

Regionen ska även tillämpa de etiska krav som anges ovan vid placeringar i investeringsfonder.

11. Motparter och limitavvikelser

11.1 Transaktioner

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- a) svensk bank, värdepappersinstitut eller annat finansiellt institut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor
- b) utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn under myndighet eller annat behörigt organ.

11.2 Förvar

Portföljens tillgångar ska förvaras hos bank eller värdepappersinstitut, som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring.

11.3 Överträdelse av övergripande limit

Vid beräkning av portföljens värde och övergripande limit ska dess tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Om en övergripande limit överskrids ska tillgångar avyttras i motsvarande mån så snart det lämpligen kan ske, varvid skälig hänsyn ska tas till den risk som överskridandet innebär för portföljen som helhet. Motsvarande gäller om övergripande limit underskrids, varvid tillgångar anskaffas så snart det lämpligen kan ske.

Regiondirektören ska rapportera över- respektive underskridande till regionstyrelsen, med beskrivning av orsaken till förändringen samt förslag till åtgärd.

När extern förvaltare anlitas ska över- respektive underskridande av limiter enligt förvaltningsuppdraget rapporteras till regiondirektören. Den ska innehålla beskrivning av orsaken till förändringen samt förslag till åtgärd.

12. Externa förvaltare

12.1 Extern förvaltares behörighet

Vid extern förvaltning av portföljens tillgångar gäller att:

- förvaltaren har Finansinspektionens tillstånd att förvalta annans finansiella instrument,
- sådant uppdrag ska grundas på skriftligt avtal samt att
- förvaltaren ska åta sig att följa tillämpliga delar av regionens placeringsriktlinjer

12.2 Urvalskriterier för externa förvaltare

Vid val av förvaltare kommer en samlad bedömning av olika kriterier att ligga till grund för beslut. Historiska resultat, organisation, arbetssätt och pris är exempel på kriterier som kommer att beaktas.

12.3 Avveckling av förvaltare och fonder

En övergripande samlad bedömning görs om huruvida förvaltare eller fond ska avvecklas. I en sådan bedömning beaktas historisk prestation samtidigt som framtida prestation och övriga relevanta faktorer bedöms.

13. Rapportering och uppföljning

13.1 Rapporteringens syfte

Rapporteringens syfte är att informera om portföljens resultat och exponering i relation till fastställda limiter.

13.2 Rapportering

Regionstyrelsen ska erhålla periodiska rapporter över avkastning och värdeutvecklingen av portföljen.

Regionstyrelsen ska regelbundet erhålla rapport om portföljens:

- avkastning,
- procentuella fördelning på olika tillgångsslag,
- innehav av värdepapper,
- genomsnittliga duration för innehavet av räntebärande värdepapper,
- eventuella avvikelser från dessa placeringsriktlinjer, avvikelserns orsak samt vidtagen åtgärd eller förslag till åtgärd.

Vid beräkning av kapitalets avkastning och limit, ska tillgångarna värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

13.3 Utvärdering

Utvärdering av kapitalförvaltningen sker fortlöpande mot det mål som gäller för respektive portföljs avkastning.

Utvärdering ska även ske i förhållande till relevanta jämförelseindex. Delportföljerna redovisas mot följande index, eller motsvarande:

Tillgångsslag	Index
Svenska räntebärande värdepapper	50 % OMRX Bond 50 % OMRX T-bill
Svenska aktier	SIX Portfolio Return Index
Globala aktier	MSCI AC World Net TR (SEK)

14. Förvaltning av andra organisationers medel

Förvaltning av annan organisations medel (t ex stiftelse) sker i enlighet med placeringsriktlinjer särskilt antagna för detta ändamål.

Bilaga 1. Hel- och delägda bolag/stiftelser/kommunalförbund där regionen har ett rättsligt inflytande

- Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten
- Norrbotniabanan AB
- Almi företagspartner Nord AB
- Matlaget i Gällivare AB
- Informationsteknik i Norrbotten AB
- Filmpool Nord AB
- BD Pop AB
- Energikontor Norr AB
- Stiftelsen Ajtte- Svenskt Fjäll- och samemuseum
- Stiftelsen Norrbottensteatern
- Investeringar i Norrbotten AB

Bilaga 2. Definitioner av begrepp

Finansiella institut	Fysiska och juridiska personer som vill ägna sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet betecknas som finansiella institut. (Finansinspektionen)
Borgen	Borgen innebär ett löfte att betala en skuld för någon annan om denne inte betalar.
Duration	Den genomsnittliga återstående löptiden i en portfölj av flera räntebärande instrument exempelvis statsobligationer. Ju längre duration desto större påverkan får en ränteförändring på värdet av portföljen.
Finansnetto	Skillnaden mellan de finansiella intäkterna och kostnaderna
FN:s Global Compact	Bildades på uppmaning av FN:s generalsekreterare Kofi Annan 1999 vid "World Economic Forum" i Davos. Syftet var att skapa internationella principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption riktade till företag. Principerna grundar sig på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILO:s grundläggande konventioner om de mänskliga rättigheterna i arbetslivet, Rio-deklarationen samt FN:s konvention mot korruption
FRN obligation	Forward Rate Notes. Används som benämning för kreditobligationer där räntevillkoren fastställs i kortare intervall än obligationens löptid. En FRN obligation kan vara särskilt intressant för placerare i en stigande räntemarknad.
Kommunallagen 11 kap §§ 2-4	<i>Medelsförvaltningen</i> 2 § Kommuner och landsting ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. 3 § Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för medelsförvaltningen. 4 § Fullmäktige ska utöver vad som följer av 3 § besluta om riktlinjer för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser. I riktlinjerna ska det anges hur medlen ska förvaltas. Tillåten risk vid placering av medlen ska då fastställas. Det ska också anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen ska ske
	Är det mest använda måttet för prisutveckling och används bl.a. som inflationsmått och vid avtalsreglering.

Konsumentprisindex/KPI	KPI avser att visa hur konsument-priserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen, de priser konsumenterna faktiskt betalar.
Leasing	Ett finansiellt leasingavtal innebär i allt väsentligt att leasetagaren åtnjuter de ekonomiska förmåner och bär de ekonomiska risker som förknippas med ägandet av objektet. Finansiell leasing omfattar i regel tre parter: leverantör, finansiär och leasetagare. Vid finansiell leasing står leasetagaren själv för service, underhåll, försäkringar etc. Kontrakttiden vid finansiell leasing överensstämmer vanligtvis med objektets ekonomiska livslängd. Avtalet är normalt inte uppsägningsbart. Äganderätten kan, men behöver inte, slutligen övergå till leasetagaren.
MSCI World Net Dividend Reinvested	Globalt aktieindex som inkluderar de årliga utdelningarna.
OECDs riktlinjer för multinationella företag	OECD:s riktlinjer för multinationella företag är gemensamma rekommendationer till företag från 40 regeringar riktade till multinationella företag. De tillhandahåller frivilliga principer och normer för hur affärsverksamhet kan bedrivas på ett ansvarsfullt sätt som är förenligt med bl.a. gällande lag, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljöskydd, bekämpande av mutor, konsumentskydd och konkurrens.
OMRX Bond	Är ett index för Riksgäldskontorets och bostadsinstitutens upplåning via obligationer.
OMRX Treasury Bill Index	Är ett index för Riksgäldskontorets upplåning av statskuldväxlar
Ramborgen	Ett i förväg definierat belopp inom vilket långgivaren får omsätta och uppta nya lån utan särskilt nytt beslut om borgen.

Rating	Fitch	S&P	Moody's	Rating grade description (Moody's)	
		AAA	AAA	Aaa	Investment grade
	AA+	AA+	Aa1	Very low credit risk	
	AA	AA	Aa2		
	AA-	AA-	Aa3		
	A+	A+	A1	Low credit risk	
	A	A	A2		
	A-	A-	A3		
	BBB+	BBB+	Baa1	Moderate credit risk	
	BBB	BBB	Baa2		
	BBB-	BBB-	Baa3		
	BB+	BB+	Ba1	Speculative grade	Substantial credit risk
	BB	BB	Ba2		
	BB-	BB-	Ba3		
	B+	B+	B1		High credit risk
	B	B	B2		
	B-	B-	B3		
	CCC+	CCC+	Caa1	Very high credit risk	
	CCC	CCC	Caa2		
	CCC-	CCC-	Caa3		
	CC	CC	Ca	In or near default, with possibility of recovery	
	C	C			
	DDD	SD	C	In default, with little chance of recovery	
	DD	D			
	D				

En värdering oftast av ett oberoende värderingsinstitutet över emittentens förmåga att fullgöra sina åtagande för ett visst givet låne-/program med avseende på återbetalning och räntekompensation.

Beroende på risknivå graderas värdepapper enligt en skala där AAA utgör lägst risk för störningar i fullgörande och där D utgör störst risk för fullgörande av åtaganden. Värderingsinstitutet följer så kallade default och sammanställer statistik och beräknar sannolikheter för default i respektive klass.

Ränteswap

Avtal mellan två parter om en utväxling eller ett byte av räntebetalningar under en given löptid

SIX Portfolio Return Index

Avkastningsindex för aktiefonder, där ingen enskild aktie enligt gällande regler får ha högre vikt än 10 procent.

Tillsynsmyndighet

Granskningsenhet som agerar med stöd av lag och möjlighet att besluta om någon form av ingripande. I Sverige avses Finansinspektionen. I andra länder dess motsvarighet.

Värdepappersinstitut

Kallas de organisationer som fungerar som mellanhänder mellan aktörerna och infrastrukturen på värdepappersmarknaden. Institutet, vars verksamhet är hårt reglerad, finns mellan emittenter, investerare, marknadsplatser och clearingorganisationer